

«ئەلفرېد ئادلەر» نووشدارىكى نەخۆشپىيەكانى دەروونپىيە و، خەلكى ولاتى نەمسايە، خاوەن قوتابخانەى دەروونزانى تاكپىيە و بەم دوایىيەنە كىتەركىتپەكى چاكى لەگەل قوتابخانەى دەروونشيكارى فرۆيدا دروست كرد، تا واى لىهات بەو نەوژەديان كرد كه دژى يەكتەن، بەلام ناساندنى قوتابخانەى دەروونزانى تاكى لەسەر دەستى ئادلەر، ناوبانگىكى زۆر مەعريفى بەخشپىيە ئەو زاتە و ئىستاش رىنمايى و شپۆه چارەسەرىيەكانى لە زۆرىەى دامودەزگا تايپەتپىيەكانى تايپەت بەو نەخۆشپىيەنە پەپرەو دەكرىت و برەوى باشيان هەپە، ئەوەى لىرەدا بە پىويستى دەزانين قسەى لەسەر بکەين بىرورپاكانى ئادلەرە لە مەر هەستى خۆ بەكەم زانين، ديارە ئەمەش لە رىگەى شىكردەنەوەكانى ئەو قوتابخانەپىيەو بوو كه ئادلەر بە دۆزەرەوەى دادەنرپت.

گرپى خۆ بەكەم زانين بيان كەموكورى لە گرنگترين دۆزىنەوەكانى دەروونزانى تاكپىيە، كه ئىستا لە دنيادا بلاو و بەشپۆهپىيەكى بەرفراوان ئەو زانستە بەكاردين، تايپەتمەندانى دەروونزانى لە جياوازپىيەكان و لە هەموو قوتابخانەكانياندا ئەو زاراوہپەيان پى باشە و لە كارەكانى رۆژانەياندا بەكارى دەهين، بەلام من دلتيا نيم و ناشتوانم ئەم كارە بکەم كه ئەوان بە هوشيارپىيەكى تەواو لەمە گەيشتەن و بەشپۆهپىيەكى راست و دروست ئەمە بەكاربەهين، ئەگەرنا سوودپىكيان پىتەبەخشن، بۆ نمونە: كاتى بە نەخۆشپىك دەلتپين دەردەكەت گرپى خۆپەكەم زانينە، تا ئپرە هپچمان نەكردوو، تەنيا ئەوہمان بۆ جەخت كرددووہتەوہ كه ئەو بە دەردى گرپى خۆ بەكەم

راقەى ئادلەر بۆ سەرکەوتن و هەستى خۆ بەكەم زانين

لە عەرەبپىيەوہ: شوكر سلیمان

زانين ده نائينى، ئەمەش لە دەرەوئى توانست و توانای ئەو، بۆيە پيويستە بەسەر ئەمەدا سەرکەوت و خۆى رزگار بکات، بەلام لەسەر ئيمە پيويستە ئەو رتوشوتانەى بۆ ديارى بکەين که چۆن بتوانى بەسەر ئەو که موکورتیانەدا زال بېت و لەو بەلایە رزگارى بېت، هانى بدەين و پەنجە بخەينه سەر ئەو که موکورتیانەى وای ليدەکات نازايە تيبە کەى لە دەست بدات و ئارەزووەکانى سەرکوت بکات.

هەموو کەسێکى نيرسيسى (العصاب) هەستى خۆ بەکەم زانينى هەيه، ليرەدا ناتوانين جياوازيبەک لەنويان کەسانى نيرسيس و هەستى خۆ بەکەم زانين بکەين تەنيا ئەو نەبېت که ئەوانە پيکراون بە نيرسيسى، بەلام دەکرى ليرەدا ئەو بە جياواز بگرين که ئەو هەلوتستەى ئەو خۆى تيدا دەبينتەووە که توانای ئەوئى نيبە دەستنيشانی لايەنى سوود و قازانج لە ژياندا بکات، ليرەدا دەکرى ئەو بە جياواز بگرين که ئەو هەميشە لە چوارچيۆ و کۆت و بەندى خودى خۆى دايە، لە خۆ دوورگرتن لەو چالاکى و جوولانەى کارکرديکى کاران لە سوود گەياندن بەو تووشبووانەى نيرسيس، بەلام نابى پيى بگوتريى که تۆ «تووشبووى بە نەخۆشى خۆ بەکەم زانين» چونکه نازايەتى پينابەخشيت و لە هيچ چارەسەريک نزيكى ناکاتەووە ئەو قسەيه زياتر نيبە لەو قسەيهى که بە يەکيک بگوتريى که تۆ سەريەشەت هەيه و پيى رادەگەيه نين و دەتوانين پيى رابگەيه نين که تۆ سەريەشەت هەيه، ئەمەش هيچ لەو سەريەشەيه کەم ناکاتەووە که تووشى ئەو کەسە بوو.

زۆر لە تووشبووانى نيرسيس وەلامى ئەو پرسيارە نادەنەووە ئەگەر پرسياريان لى بکەيت که هەست بە کەم تەرخەمى يان خۆ بەکەم زانين دەکەن، وەلامى هەندىکيان بە پيچەوانەوئى وەک ئەوئى يەکيک دەلى «من دلنيام سەرکەوتووترم لە زۆر لەو کەسانەى لە دەورووبەرم» ئەو دەمان پيويست نيبە، بەلام دەپرسين «ئيمە پيويستيمان تەنيا بە چاوديري رەفتارى تاک هەيه لەو کاتانەدا ئەو ئاستەى فيلانە دەبينين که دەبیتە سەلماندى ئاستى خودى خۆى لە چاوى خۆبەو، ئەگەر سەيرى هەلسوکەوتى کەسێکى ناسراو بە نەزەى توندوتيرى و شەرانگيزى بکەين بۆ نمونە ئەگەر بتوانين لە هەستى نائاسايى ئەو هەلسوکەوتانە کە وەک ئەوئى لە بريارەکانى خودى خۆى دەلى «خەلکان بوونى من فەرامۆش دەکەن، بۆيە دەبى پييان نيشان بەدەم که من ليرەم» يان ئەگەر تيبينى بکەين که قسە دەکات لەو

کاتانەدا هەستى نائاسايى لە ناخيبەووە بەم شتوبەيه دەورووژى «قسەکانى من هيچ سەنگيکيان نيبە، ئەگەر جەختيان لينا کەمەو» . لە دواى هەر يەکيک کەوا رەفتار دەکات که لە سەرۆى ئەوانەوئى بە پيى تيروانين و پيوانەى ئيمە دەتوانين ئەو هەلبهيتنجين که ئەو هەستى خۆ بە کەم زانين و کەم تەرخەمى هەيه، ئەم هەلوتستە وەک ئەو کەسە وایە کەوا هەست بکات لاواز و کورتەبالا و لەکاتى رۆيشتنى بەسەر پەنجەکانى خودى خۆى دەخەلە تيبى و بە خەلکيش نيشان دەدات که ئەو درتە، ئەو رەفتارە کاتى دەبينين که دوو مندال لە تەک يەک رادەووستن که کامەيان درتترن، هيچيان وا دەرناخەن که کورتن، بەلکو هەر يەکەيان هەناسە لە خۆى دەپرن و وا نيشان دەدەن که درتترن، لەو کاتە ئەگەر پرسيار لە يەکيک لە مندالەکان بکەين ئايا تۆ وا هەست دەکەيت بچووکيت و کورتيت؟ زۆر زەحمەتە ئەو دان بەو دەا بنيت.

تەماشای دەکەين که کەسێک هەست و سۆزى دەشاريتەووە لەوئى که گرتى خۆ بە کەم زانينى بەهيزى هەيه، بەلکو بە کەسێکى گەراو لە تەمەن و ئارام و لەسەرخۆ و ئاسايى نيشان دەدات که ئەو هەستى خۆ بەکەم زانينه بە جۆرەها شتوبە دەرەدەوئى، هەندى جار بە روونى دەکەوتتەووە، ليرەدا نمونە يەک باس دەکەين: دايکيک لەگەل سى لە مندالەکانى بۆ يەکەمى جار دەچيى باخچەى گيانەوهران، لە کاتى وەستانيان لە لای شوورەى يەکيک لە گيانەوەرەکان که شيرىکى تيدا، يەکيک لەو مندالانە دەلەرزى و دەگەرتتەووە داووە و بە دايکى دەلىت: «من دەمەوى بگەريتمەووە مالهو» مندالى دووهم لەشوتنى خۆى دەووستت، بەلام رەنگى تیکچووە و دەلەرزى و دەلى: «من هەرگيز ناترسم» ئەوئى سيبەم بە توورپيى لە چاوى شيرەکە دەروانى و بەدايکى دەلى: «دەتەوى بەروويدا هەلشاخيم؟» هەر يەکيک لەو سى مندالە لەناخى خوياندا هەست بە بچووکى خويان دەکەن لە بەرامبەر شيرەکە، بەلام هەر يەک لەمانە بەشوبەيهک هەستى خويان دەردەپرن. بەو شتوبەيهى که ئەوان لە ژيان فيربوونە که ئەمەش دەربرينە لە خودى خويان.

ديارە هەستى خۆ بە کەم زانين بە هەر شتوبەيهک بېت گشتى و بلاو لە هەر يەکيک لە ئيمەى مرۆف، مادام هەستىک هەيه و وامان ليدەکات که ئيمە هەميشە بير لە باشر بوون بکەينهووە، ئەگەر دەستيش بگرين بە هەندىک شت که نازايە تيمان دەرەدەخات ئەو خۆ رزگارکردمانە لە هەستى خۆ بەکەم زانين، بەلام تەنيا بە ئامرازى راستەوخۆ و بۆيەرى دەبیت، ئەمەش بە رپگەى

باشترکردنی هه‌لۆیسته‌کان که خۆمانی تیدا ده‌بینینه‌وه، هیچ مرۆڤێک نییه خۆی به‌ندوبار بکات به هه‌ستی خۆ به‌که‌م زانین بۆ ماوه‌یه‌کی درێژ، چونکه له‌م کاتانه خۆی خۆی وا ده‌بینیت که شله‌ژاوه و به هه‌لۆیسته‌تیک کۆتایی دیت، به‌لام هه‌ندیک که‌س هه‌نه توانای ئه‌وه‌یان تیدا‌یه که خۆیان له‌ گرتی خۆ به‌که‌م زانین به‌ ریگه و ئامرازی گونجاو‌ر‌زگار بکه‌ن، به‌لام ئایا نا‌کوکییه‌کانی له‌و قه‌ده‌ره ته‌واو ده‌بیت، ده‌بیت به‌سه‌ر کیشه‌کانی زال بیت و هه‌ر به‌سه‌رکه‌وتویی بمیته‌وه، له‌ جیاتی ئه‌وه‌ی که‌وا خه‌می ئه‌وه‌ی بیت که‌ ئه‌و ناخۆشیا‌نه‌ی دیته‌ ریگه‌ی چاره‌یه‌کی بۆ دا‌بنیت، هه‌ولده‌دات خۆی هه‌ل‌خه‌له‌تینیت یان په‌نا ده‌باته به‌ر خۆی خۆی به هه‌ندێ شتی وه‌همی، وه‌ک ئه‌وه‌ی ئه‌و هه‌سته له‌لای خۆی دروست بکات که‌ ئه‌و سه‌رکه‌وتوه، ئه‌و لیک‌دانه‌وه وه‌همییه خودییه راست نییه و ئه‌و بینه و به‌رده وه‌همییه هیچ له‌و که‌م ته‌رخه‌می و خۆ به‌که‌م زانینه که‌م نا‌کاته‌وه، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی به‌ره‌تی کیشه‌که‌ ماوه‌ته‌وه و ده‌رده‌کش له‌ شوینی خۆی بۆگه‌نی کردوه، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که‌م ته‌رخه‌م یان خۆ به‌که‌م زانین شتی دیکه‌ی دیته سه‌ر پێ و ئه‌رکه‌کانی‌شی گرانتر ده‌بیت هۆکاره‌کش ئه‌وه‌یه له‌به‌ر ئه‌وه‌ی هۆکاره‌کانی تووشبوونی هه‌ر وه‌ک خۆی ماوه‌ته‌وه و لانه‌براه و ناگۆریت. هه‌ر هه‌نگاوێک که ده‌یه‌او‌پێت به هه‌ل‌خه‌له‌تاندنی خۆی خۆیه‌تی، هه‌موو کیشه‌کان زیاتر و زیاتر پاله‌په‌ستوی ده‌خه‌نه سه‌ر. هه‌میشه له‌سه‌ر ئه‌و باره‌ ر‌اهاتوه وه‌ک ئه‌وه‌ی له‌ باری فریا‌که‌وتنیکی بێ کۆتایی دا‌بیت، هه‌موو ئه‌مانه‌ شاراه‌یه له‌ ناخی ئه‌م که‌سه‌دا، ئه‌گه‌ر سه‌رنجی هه‌لسوکه‌وتی ئه‌و که‌سه‌مان دا که‌ لێی تینا‌گه‌ین، ده‌بینین هه‌لسوکه‌وت له‌خۆه ده‌کات به‌بێ ئه‌وه‌ی ئامانجیکی هه‌بیت، ئه‌مانه هه‌ندێ شتمان لا جێ‌دیلن به‌وه‌ی که‌ ئه‌و هه‌لسوکه‌وتانه نه‌خسه بۆ کیشراو نییه، به‌ ئیراده‌ی خۆی ئه‌و هه‌نگاوانه ده‌هاو‌یت که‌ مه‌به‌سته‌که‌شی چاک‌کردنی هه‌لۆیست و گه‌شه‌پێدانی بویه‌ره‌که‌یه‌تی، ئه‌و هه‌روا ده‌میته‌وه و هه‌میشه هه‌ولده‌دات له‌ بارودۆ‌خیکی بێ‌ده‌نگدا بمیته‌وه، به‌لام ده‌که‌ویت به‌ بارودۆ‌خیکی خراپتر هه‌موو ئه‌مانه له‌به‌ر ئه‌وه‌ی جوان پێنمایی نه‌کراوه یان خۆی داوه‌ته ده‌ست ئه‌و وه‌همه خودی‌بانه‌ی که‌ له‌و به‌هێزترن، ئه‌و وا خۆی ده‌بینیته‌وه که‌ به‌هێزه، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا له‌ بویه‌ری کارو پێشه‌دا له‌ دا‌به‌زینه، بۆ نمونه: به‌لام به‌چی ئه‌وه قه‌ره‌بوو ده‌کاته‌وه. به‌ گۆرانی بۆ که‌سیک که‌ زۆر لێ‌کراو و توندوتیژه له‌و بویه‌ره‌ی که‌ کاری لێ‌ده‌کات، به‌و ریگه‌یه‌ی که‌ گرتویه‌ته به‌ر و

ئاگاداری خۆیه‌تی، به‌لام هه‌ستی خۆ به‌که‌م زانین له‌ قوولایی ده‌روونی هه‌ر ماوه و له‌و شوینه‌ی که‌ سه‌ری هه‌لداوه و گه‌شه‌ی کردوه، ده‌بینین ئه‌و که‌سه هه‌ر به‌و شیوه‌یه‌ ماوه‌ته‌وه له‌ ژباندا. له‌ نمونه‌ی ئه‌و حاله‌ته‌دا ده‌توانین به‌ راستی قسه‌ له‌سه‌ر گرتی خۆ به‌که‌م زانین بکه‌ین و له‌و رووه‌وه به‌ وردی سه‌رنج ده‌ین.

ئێستا کاتی ئه‌وه هاتوه پێناسه‌یه‌ک بۆ گرتی خۆ به‌که‌م زانین بکه‌ین: دیاره کاتی تاک رووبه‌رووی کیشه‌یه‌کی دیار‌یکراو ده‌بیته‌وه، به‌و شیوه‌یه ئاماده‌یی تیدا نییه و ناتوانی بی‌رو‌راکانی خۆی ده‌ربهری و چاره‌سه‌ری کیشه‌کانی خۆی بکات، ده‌بینین گرتی خۆ به‌که‌م زانین لێ‌روه ده‌رده‌که‌ویت.

له‌و پێناسه‌ ساده‌یه‌دا ده‌توانین ئه‌وه به‌ره‌ست بکه‌ین که‌ تووره‌بیش ده‌ربهرینه له‌ گرتی خۆ به‌که‌م زانین، به‌ هه‌مان شیوه فرمی‌سک و داوای لێ‌بو‌ردنیش پێ‌وه‌ریکه به‌ ته‌واوی ده‌ربهرینه له‌و گرتیه مادام هه‌ستی خۆ به‌که‌م زانین هه‌میشه له‌ناخی تاکدا ئاماده‌یی هه‌یه، ئه‌وا ده‌بیته هۆی په‌شێوی لێ‌رده‌دا هه‌میشه له‌ خۆی تاک هه‌ندێ هه‌لسوکه‌وتی قه‌ره‌بووی که‌ مه‌به‌سته‌که‌ی ئاگادار‌کردنه‌وه‌ی هه‌ستی به‌رامبه‌ره بۆ گه‌یشتن به‌ سه‌رکه‌وتن، به‌لام هه‌ست و سۆز له‌ چاره‌سه‌رکردنی کیشه‌که‌ی درێژه نا‌کیشیت، بۆیه ئه‌و هه‌ست و سۆزه چهند شتیکی ناوات بۆ خوا‌زراوه، به‌لام زوو بز ده‌بیت. له‌م کاتدا تاک ته‌نیا گرنگی به‌وه ده‌دات که‌ چالاکییه‌کانی چر بکاته‌وه و زۆرتر هه‌راسانی ئه‌و شتانه‌یه که‌ ده‌بیته هۆی شکانه‌وه‌ی، له‌ بری ئه‌وه‌ی که‌ هه‌ولبه‌دات پێش بکه‌ویت و سه‌رکه‌وتن به‌دی به‌یتیت، بۆیه به‌و شتانه‌وه واپێشان ده‌دات که‌ ئه‌وه‌ی سه‌رنجی ر‌ه‌فتاره‌کانی ده‌دات، شیوه‌یه‌ک له‌ دوودلی و وینه‌یه‌ک پێشان ده‌دات که‌ هه‌ر له‌ شوینی خۆی ماوه‌ته‌وه، به‌لام ئه‌و هه‌موو کاتیک هه‌ولده‌دات خۆی ر‌زگار بکات له‌کیشه‌کانی، بۆ نمونه له‌و ئاراستانه‌دا ده‌توانیت زۆر به‌ ئاسانی تیبینی ئه‌وه بکه‌ین که‌ ئه‌و ده‌ترسێ له‌ شوینه‌ی که‌راوه‌کان، ئه‌و فۆیایه هیچ پاساوێکی له‌ لایه‌نی لۆژیکییه‌وه نییه. ئه‌و نیشانه فۆیانه نمونه‌ی ده‌ربهرینی باوه‌ری بنج دا‌کو‌تاوه له‌ ر‌ه‌هه‌ندی دووری که‌سایه‌تیه‌که‌ی، وه‌ک ئه‌وه‌ی خۆی ئه‌و که‌سه له‌ ناخه‌وه بدوێ و پیتی بلێت نابیت له‌وه زیاتر دوور بکه‌ومه‌وه که‌ ئێستا تێ‌ی‌دام ده‌بیت بمیته‌وه وه‌ک ئه‌وه‌ی ئێستا هه‌م، له‌ لایه‌نی ئه‌و بارودۆ‌خه‌ی که‌ عاده‌تم پێ‌وه‌گرتوه، نابێ موجازه‌فه بکه‌م و له‌ چوارچێوه‌ی ئه‌و بازنه‌یه‌دا ده‌ربچم که‌ زیاتر پهره له‌ شتی ترسناک پێ‌ویسته له‌سه‌رم خۆم لا‌به‌دم له‌و شته

ترساناكانه‌ی پرووبه‌پرووم ده‌بیته‌وه.

تاك له‌م بارودۆخانه‌ی خۆی له‌ كوونجی ژووریتكدا ده‌شاریتته‌وه. یان هه‌ر له‌ جیگه‌كه‌ی خۆیدا ده‌مینیته‌وه. خراپترین دیه‌ن كه‌ بی‌ری لیده‌كات‌وه له‌ گه‌ران و چاره‌سه‌ركردنی كیشه‌كانی، بی‌ركردنه‌وه‌یه له‌خۆكوشتن، دیاره‌خۆكوشتن هه‌موو كاتیك توندوتیژترین بی‌ركردنه‌وه‌یه له‌توانج تیگرتن له‌ خودی خۆی و تۆله‌كردنه‌وه‌یه لێی، له‌ هه‌ر پرووداوتیک له‌ پرووداوه‌كانی خۆكوشتن ده‌توانین ئه‌وه بی‌نین كه‌ هه‌ر كه‌سێك ئه‌و ئیشه‌ ده‌كات، به‌رپرسیاره‌تیه‌كه‌ ده‌خاته سه‌ر شانی كه‌سانی دیکه‌، وه‌ك ئه‌وه‌ی به‌ كه‌سانی دیکه‌ بلیت «من ناسكترین كه‌س بووم، زۆر به‌ هه‌ست بووم، به‌لام ئیوه‌ زۆر خراپ هه‌لسوكه‌وتتن له‌گه‌ل كردم، به‌لكو به‌شیوه‌یه‌کی زۆر درندانه‌».

هه‌موو نیرسیسیك به‌شیوه‌یه‌ك له‌ شیوه‌كان لایه‌نی چالاکییه‌كانی سنووردار ده‌كات، له‌گه‌ل ئه‌و هه‌موو هه‌لوێستانه‌دا ری ناكات كه‌ تییدا‌یه له‌ زۆریه‌ی جاردا دووره‌ په‌ریز ده‌بیته‌ له‌ كه‌سانی دیکه‌، له‌ پروونای و له‌ ژیا‌نیا، وه‌ك ئه‌وه‌ی ده‌رگه‌ی خۆی داخستبیت له‌ باو و هه‌وا، به‌لام له‌راستیدا ده‌رگه‌ی خودی خۆی له‌ هه‌موو شتیك له‌ ژیا‌ندا داخستوه، ئه‌گه‌ر شتیکی بۆ دا‌بین كرا كه‌ زال بیت به‌سه‌ر ئه‌و كه‌سانه‌ی له‌ ده‌ورو به‌ریه‌تی وه‌كو ئه‌ندامه‌كانی خیزانه‌كه‌ی یان هه‌ندیک له‌ براده‌ره‌كانی، ئه‌وا شیوازیکی ره‌فتاری تاییه‌تی هه‌یه كه‌ كاری پیده‌كات یان به‌ خۆترساندن یان درۆ‌كردن یان هه‌لخه‌له‌تاندن یان ئه‌و ریگه‌یه‌ی له‌سه‌ری ده‌هه‌ستیت كه‌ خودی خۆی تیدا ر‌اهیناوه و پرۆقه‌ی له‌سه‌ر كردوه و له‌ كو‌تاییدا گه‌یشته‌تۆته ئه‌وه‌ی كه‌ ئه‌و ریگه‌یه‌ به‌سه‌ر كه‌وتوو‌ترین شیواز بۆ گه‌یشتن به‌ نیازه‌كانی ده‌زانیته‌، مه‌به‌سته‌كه‌شی جیبه‌جیكردنی ئامانجی سه‌ر كه‌وتنیه‌تی، به‌لام به‌بێ ئه‌وه‌ی چالاکیه‌کی خودی هه‌بیت له‌ لایه‌ن ئه‌وه‌وه كه‌ بتوانی هه‌لب‌دات شیوازی هه‌لسوكه‌وتی چاك بكات و گه‌شه‌ی پیدبات به‌ره‌و باشت‌ر ئه‌و منداله‌ی كه‌ به‌ گریان و فرمی‌سكه‌وه ر‌اهاتوه، مندالێکی گرینۆکی لیده‌رده‌جیت، هه‌ر ئه‌م منداله‌ به‌ گریان‌ه‌كه‌ی ده‌توانی به‌سه‌ر دا‌یک و باوكیدا زال بیت و هه‌موو شتیکی خۆی به‌سه‌ریاندا بسه‌پینیته‌، ئه‌و هاوكی‌شسه‌یه‌ی كه‌ ئه‌و منداله‌ په‌یره‌وی ده‌كات له‌ مندالێکی گرینۆكه‌وه ده‌بیته‌ كه‌سێکی گه‌وره‌ی ره‌شینی میزاجی، بۆیه فرمی‌سك و سكالاً دوو ئامراز كه‌ من ناوم لێناون «وزه‌ی ئاوی» دوو چه‌كه‌ی كساریگه‌رن و

له‌توانا‌ی‌اندا هه‌یه هه‌موو هاوكارییه‌ك تیک بشكین و هه‌موو ئاپارتمانیک پرووخین، باری كه‌سانی دیکه‌ به‌ره‌و خنكان و له‌ناوچوون به‌ن.

له‌لای ئه‌و به‌شه له‌ نیرسیسیه‌كان تیبینی ئه‌وه ده‌كه‌بین كه‌ شه‌رم كردنیکی بێ وینه و په‌شوكاوییه‌کی به‌ هه‌راو هه‌ریاوه ده‌بینین. له‌سه‌رووی هه‌موو ئه‌و شتانه‌وه گرتی خۆ به‌ كه‌م زانین له‌لای ئه‌وانه‌وه ده‌كوژیته‌وه، ئه‌وان هه‌ر زوو دان به‌ باری بێ هیتزیبیا‌ندا ده‌نین و ناتوانن كاره‌كانی خۆیان جیبه‌جی بكه‌ن و چاودیری خودی خۆیان بكه‌ن په‌كه‌كه‌وتویی سیمایه‌كه‌ له‌ سیمایه‌كانی ژیا‌نیان، به‌لام ئه‌وانه‌ نایانترسیته‌، چونكه‌ ئه‌وه‌ی ده‌یان‌ه‌وئ قسه‌ی له‌سه‌ر بكه‌ن و له‌به‌ر چاوی خه‌لكی بی‌شارنه‌وه ئه‌و ئامانجیه‌یه كه‌ ده‌یانگه‌یه‌نیته سه‌ر كه‌وتن، جیبه‌جیكردنی مه‌رامه‌كانیان گرنگترین شته له‌لایان، به‌بێ ئه‌وه‌ی گوێ بدنه‌ ئه‌و ئامرازانه‌ی ده‌یانگه‌یه‌نیته مه‌به‌ست.

ئه‌وه‌ی ناسراوه به‌ «گرتی ئۆدی» شتیکی زیاتر نییه له‌گه‌ل نه‌خۆشیتی نیرسیس كه‌ له‌ یه‌كێك له‌ نیشانه‌كاندا یه‌ك ده‌گرنه‌وه، ئه‌گه‌ر به‌ گرانی ئه‌و دبارده‌یه له‌ كه‌سێكدا ده‌ر كه‌وت با له‌ دنیا‌ی خۆشه‌ویستی و پاکییه‌وه سه‌رچاوه‌ی گرتبیت، له‌كو‌تاییدا زۆر زه‌حمه‌ته‌ بتوانی له‌و كیشه‌یه‌ ر‌زگاری بیت، چونكه‌ له‌ بریاره‌كانیدا دوودل و ر‌ا‌رده‌بیت و ناتوانی له‌ بچووكترین خۆكو‌نترۆل كردن به‌سه‌ر كه‌سانی دیکه‌دا كه‌ به‌و ریگه‌یه‌ی خۆی دیاری كردوه زال بیت. قوربا‌نی گرتی ئۆدی ئه‌و مندالانه‌ن كه‌ دا‌یكان به‌ به‌نازی به‌خێو‌كران و وایان به‌ گو‌تچكه‌دا چرپاوه و له‌ ده‌روونیاندا جیگه‌ری‌بووه كه‌ ئه‌و ماف و ئیتمیازاته هه‌ر بۆ ئه‌وان دا‌بین كراوه به‌دریژایی ژیا‌نیان كه‌ گه‌وره‌ ده‌بن، وا له‌ می‌شکیاندا ده‌چه‌سپیندریت كه‌ له‌ چوارچێوه‌ی مالدا كه‌س ناتوانی له‌ لایه‌نی هه‌ست و سۆزی خۆشه‌ویستییه‌وه شان له‌ شانیان دات، به‌لام كاتێ گه‌وره‌ ده‌بن و ده‌گه‌نه‌ ته‌مه‌نی گه‌نجی و سه‌رووتر نه‌ك به‌ حسابی پیتگه‌یشتنی ده‌روونی و كو‌مه‌لایه‌تی، ئه‌وان هه‌ر له‌كو‌شی دا‌یكی‌اندا ده‌مینه‌وه وه‌ك ئه‌وه‌ی مندالی ساوابن، كاتێ ده‌شگه‌نه ته‌مه‌نی ژن هی‌نان به‌دوای هاوه‌لیكدا ناگه‌رین كه‌ ژیا‌نیک بیت یه‌كسان له‌گه‌ل سۆزی مرۆ‌ق‌ایه‌تی، به‌لكو به‌دوای خزمه‌تكارێکی ده‌ست له‌سه‌ر چۆك و كو‌یلده‌دا ده‌گه‌رین ر‌ه‌نگه ئیسه‌ی گه‌وره‌ هۆكاری دروست بوونی گرتی ئۆدی بین له‌ده‌روونی مندالدا ئه‌وه‌ی پیتویسته له‌سه‌ر ئیسه‌ ئه‌وه‌یه كه‌ ئه‌و جو‌زه نازه‌ی دا‌یک به‌ منداله‌كه‌ی ده‌به‌خشیت كه‌ ده‌بیته‌ هۆی به‌نازی منداله‌كه‌، نه‌یه‌یتلین هه‌روه‌ها له‌سه‌ر باوكیش

پیتوسته نهرینی سهلی نه بیت له و بارهیه وه، ههروهه منداله کهش پشت گوی نه خات له رووی سوژ و خوشه ویستی و له ههلسوکهوت له گهل منداله کهیدا سارد نه بیت.

بیتگومان بویه کومه لایه تی له ناخه وه پال پتوه ده نیت بۆ دامه زرانندی پتوهندی له گهل هاو پیکانی، به لام نه و بیره نزمه ی دهر باره ی خودی خوی هه یه تی ترسانه به شتیه کی به رده وام له و نا پروو چوونه ی که قولبهستی کردوه ته گهر خرایه به ردهم هه لباردنه وه هه موو ته مانه له نا کوکی دایه له گهل نه وه ههسته کومه لایه تی یانه ی له مملانی دایه هه تا کو وه کو کهسانی دیکه ی لینه یه ت، نه و نا کوکی یانه ده یگه یه نیتته نه وه ی که دو دل بیت له قسه کردن و تووشی لاله په تی ده کات زۆرتین نه و که سانه ی تووشی نه و باره ها توون نه و جوړه شتانه یان زۆره، بۆ نمونه مندالی دو اکه وتوو له خویندن و نه و گه نجانه ی له ته مه نی لایه تیدان یان توژیک سه ریان کردوه له ته من، یان هه ندیک له ژنان و پیساوان پیشه یه ک نادۆز نه وه که پتوه ی خه ریکه ی هه ر ته وانه له دروستکردنی ژبانی خیزانیدا کیشه یان هه یه و درهنگ ده سنیشانی هاوسه رییان ده کهن. له وه دهسته یه دا ده توانین ده ستیشانی شیزۆفرینیای نا چاری بکه ین، نه و دهسته له وه خه لکانه هه میشه له دووباره کردنه وه ی کاره کانیانان به بی نه وه ی هه نجه تیکیان هه بیت. نه وان نه وه ده زانن به لام ناتوانن لیتی رزگارین، له وه نه ریتنه ی که له ژیر کار یگه ری دان، له وه جوړه نمونانه دا که سانی خه و زیاویش هه ن، نه وانه ی شه وان ناخه ون و یان نه و که سانه بیر له وه ده که نه وه که چییان کردوه به درپژایی نه و رۆژی رابردوه ته مانه نه م گری خو به که م زانینه یان به ره به ره لی به دیار ده که ویت هه رچه ند به ناو سالد بکه ون، یان هه ر کاتیک رووبه رووی چاره سه رکردنی کیشه کانی ببیتته وه.

له پیتشه وه نامازه مان به وه کرد که ههستی خو به که م زانین شتیکه له ناخی مرۆفدا سه ره تا کانی خوی چی ده کات و به ره به ره به لای نه ری و نه رتی که سایه تی نه و که سه دا ده شکیتته وه. گه سهیری شارستانیه تی نه و دنیا یه ی خو مان بکه ین ده بینن نیمه ی مرۆف له به رده م کاره سه روشتییه کان و نه و روودا وانه ی رۆژانه رووبه روومان ده بیتته وه، هه میشه له ههستیکی نا آرام و گوړا ودا نیمه ده هیلپتته وه و هه ر ته مه ش و امان لیده کات له پتوه ندییه کی به رده وام دا بین بۆ پیکه یانی ده زگی بنیاتنه ر بۆ دا بین کردنی ئاسایش و ئارامی بۆ خودی

خومان، هه ر ته مه ش و امان لیده کات له به ر باران ژووره کا مان سه ربگرین و له ترسی سه رما جلی نه ستوو و باش بیوشین و بۆ ها توچوی ریکوییک ریگه و بانه کان باش بکه ین، هه موو ته مانه ش و ا پیشان ده دن هه ستیک له ناخه وه پیمان ده لیت نیمه بچوو ک و بی هیزین له به رده م نه م شتانه دا، ته مه ش نه وه دیار ده خات که مرۆف بوونه وه ریکه ی زۆر بی هیزی سه رزه و بیه، نیمه ی مرۆف نه و هیزه مان نییه که شیریک یان غوړی لایه ک هه یه تی. زۆر له گیانه وه ران زۆر با شتر له مرۆف رووبه رووی نه و ناخوشی یانه ده بنه وه به بی نه وه ی یارمه تی له که سیک وه رگرین، به لام مرۆف پتوستی به سه رجه م نه و پتوه ندی یانه هه یه له گهل مرۆفی برای خوی، بۆ نه وه ی پارێزگاری له نه وه ی خوی بکات و به رده وام بیت له سه ر رووی نه و زووییه مرۆف به شتیه یه کی تایبه تی له سه رده می مندالیدا بی هیزه، ته مه ش وای لیده کات که پتوستی به پاراستن و چاودیری بۆ ماوه یه کی درپژ له ته مه نیدا هه بیت، بۆیه مرۆف کاتی نه وه به ره هه ست ده کات ده زانی بی هیزترین بوونه وه ره. هه میشه له ژیر کار یگه ری روودا وه کانی ژینگه و بارو دۆ خدایه. که واته بۆ هه ندی جار مرۆف ره شبینه، له به ر نه وه ی هه ندیک شت وای لیده کات نه و جوړه بۆ چوونه ی لا دروست بکات که شه رو ماندوو بوون با شتره له چاکه و خوشی، لیره دا ده گه یه نه وه ی که نه و شتانه ی وای له مرۆف ده کات هه ست به خو به که م زانین بکات، هه ر لیره دا تیده گه ین ژبان هه ر به وه ندنه ته و او نابیت که مرۆف له یه کی که له گو شه کانی ژبان رووبه رووی کیشه یه ک ده بیتته وه هیچ که سیکیش نییه رزگاری بیت له وه کیشه و کۆسپ و ته گه رانه ی له ژبان رووبه رووی ده بیتته وه هیچ که سیکیش نییه نه وه ی که ئاواتی بۆ خواستوه و ئامانجی بووه هه مووی بۆ ها تپتته دی و گه یشتبیت به سه رجه م ئامانجه کانی، به لام ته مانه ش نابیت و امان لیبکات که به دوا ی چاره سه رکردنی کیشه کالمان نه که وین، ناشبیت نه وه ی له ژباندا به ده ستمان هینا وه و امان لیبکات ده سته و نه ژنو دا بنیشین و چیتر هه ول نه ده ین له گه یشتنمان به ژبانیکی گه شه دارتر و پیتشکه وتوو تر، له به ر نه وه ی هه میشه ده بی نه و راستییه بزانی که هه ول و کۆشش له ژباندا کوتایی نایه ت، له به ر نه وه ی سه روشتی ژبان له دینامیکه تدا یه.

هیچ مرۆفیک نییه دوا ی هه ول دانیکی زۆر خوی دو دل بکات له وه ی که ئیتر پتوست به هه ول دان ناکات و ره شبین بیت له گه یشتنی به با شترین شتیه ی ژبان، یان و ا هه ست بکه ین که که سانیک گه یشتوون به پایه یه ک،

به لایم ئەو گەیشتنه به بێ ههولدان و کۆشش بووه، چونکه ئەوه مه بهستی ئیتمه نییه و باوه بهینین که ژیان له م کات و بارودۆخانه دا شتیکی نییه ته نیا سه رکه وتن نه بیته، ئەمهش ئەوه مان پێده به خشیت که ته ماشای هه موو شتیکی بکه یین به حساب بۆ کردنیکی چاوه رو انکراو، گرنگیدان به ژیان له بنه رته دا له کویدا ده رده که ویت، لێره به که ئیتمه چه نده به دوای راستیه کاندای ده گه رپین، ئەگه ر ئیتمه له هه موو شته کان دلنیا باین و له ویشه وه هه موو شتیکیمان زانی، لێره دا هه یچ گفتوگۆیه کمان نه دۆزییه وه و هه یچ شتیکیمان ناشکرا نه کرد له وهش زیاته ر به لکو زانست ئیستای کو تایی پێده هات، ئەوهش وا ده بوو که ئەو گه ر دوونه له شتیکی دوو باره بووه وه شتیکی زیاته ر نه ده بوو، هه تا ئایین و هونه ریش که ئەوانه هه میشه گیانی ئیتمه به زیندوویی ده هیلته وه و ئەندیشه مان پاراو ده که ن. ئەگه ر ئیتمه ئەوه شمان له باره ی جیهانه وه بزانیبا، ئەوا ژیان له ناوه رۆک و واتادا به تال ده بووه وه، ئەگه ر نه یئیه کانه مان بزانیبا.

ده بی ئیتمه ئەوه بزانیین که ئەو زانست و ئەو ته که نه لۆژیایه ی له به ر ده ستمانه هه روا به ئاسانی نه هاتۆته بوون، له به ر ئەوه ئیتمه هه موو کاتیکی ئەوه وامان لێده کات که به دوای ئەو شته شاراوانه دا بگه رپین و هه رده م هه ول به دین بۆ ژییانی دا هاتوو، ئەوه وا له مرۆف ده کات خۆی ئاماده بکات بۆ ئەوه ی هه نگاو به ره و پێشه وه به نازییه تی و خۆراگری به او ویت و به پیتی توانا و وسته کانی خۆی و به پیتی هه سته کۆمه لایه تیه کان کیشه کانی چاره سه ر بکات.

به رزیونه وه و سه رکه وتن پرسیا ریکی که سییه تی نایابه، له لایه ن هه موو که سیته که وه به دیه یئانی ئەو ئامانجه له سه ر ئەوه راده وه ستیت که ئەو تاکه چه ند له ژیان تینگه یشتوو، ئەمهش واتایه کی راگوزه ر نییه، ئەو واتایه ی که له لای خۆی دروستی ده کات، ده بیته به شتیکی له بنیاتنان و دروستکردنی خۆی شتیوازیکی تایبه تیه له ژییانی خۆیدا هاو رپیی ژییانی خۆی ده بیته ده برپین له شته شاراوه کانی خۆی ده کات و وه ک ئەوه ی ناتوانین به ئاسانی تیی بگه یین، ته نی ئەوه نه بیته له ئامازه و جووله ی که مه به ستیه تی، چونکه تینگه یشتن له ژیان و شتیوازی ژییانی که سیکی دیاریکراو به وه ده چیت که تو چه نده له هۆنراوه یه ک ده گه یته که شاعیریک هۆنیویه تیه وه، شاعیر وشه به کار ده یئیت بۆ ئەو واتایه ی که ده یه وئ مه به سته که ی پین بپیک، دیاره

ئەوهش زۆر له وه قوولتیره له و وشانه ی که له سه ر په ریه کی سپی نووسیویه تی، چونکه به شه هه ره گه وره که له و واتایه دا به دیاره ده که وئ که چه نده ئیتمه خه ملاندنمان بۆ شته که دوورتره که له دوو توئی ئەو دپرانه دایه که ده یخوئینه وه هه روه ها هه ر تاکیکیش شتیوازیکی تایبه تی هه یه له تینگه یشتن و چۆنییه تی روانیینه ی بۆ ژیان و پازیبوون به و بویه ره ی هه یه، هه ر ئەمهش له سه ر ده ورزنانان و تایبه ته ندان پتوبسته که بزانی چۆن له دوو توئی دپره کاندای ئەو شته به خوئینه وه و هونه ری تینگه یشتن واتای ژیان بزانی.

دیاره خۆد له ماوه ی چوار پینچ سالی یه که می ته مه ندا پێده گات و واتایه ک بۆ ژیان دیاری ده کات، مندال له و ناوه نده ی که تیدای ده ژیت و هه سته کانی تیدای گه شه ده کات و رینگه ی خۆی ده دۆزیته وه که چه نده کاریگه ری به سه ره وه هه یه، ئا ئەوه یه ئەو چوارچێوه یه ی پرسی سه رکه وتن دروست ده کات و هه ولده دات و جیه به جیی ده کات، بۆیه هه لوتیسته کان له تاکیکه وه بۆ تاکیکه ی دیکه جیاوازه وه ک ئەوه ی که جیاوازییه کان له نیوان هه مووماندا هه یه، تاک هه ندی جار بویه ری ژییانی خۆی ده گۆریت بۆ گه یشتنی به ئامانجیکی دیاریکراو، هه روه ها بۆ چوون و نیازه کانیشی ده گۆریت له پیناو ئەو ئامانجه که هه ندی جار گۆرینی پیشه و میتویدیش ده گرتیه وه، بۆیه ده بی ته ماشای شته نادیاره کانی دیاره کان بکه یین.

ئەگه ر ته ماشای سێ گۆشه یه کی خوار و خێچ بکه یین بۆ نمونه: هه روه ها به شتیوه یه ک راگیرمان کرد، ئەوا به هه ر شتیوه یه ک له و سێ گۆشه یه پروانین ده بینین له شتیکی ده چیت زۆر جیاوازه له سێ گۆشه یه کی راستیه وه، به لایم ئەگه ر تپروانینه کانه مان ورد بکه ینه وه ده بینین هه مان ئەو سێ گۆشه یه یه که ئیتمه له بیر خۆماندا ویتاندوو مانه، ئەم نمونه یه پیمان ده لئ: ناوه رۆکی ئەو شته ی ده مانگه یه نیته مه به ست له یه ک سه رچاوه ی تپروانین و بۆ چوون واتا نادات به ده سته وه، ناتوانین به یه ک سه رنج واتای دیاریکراوی ئەو شته به دی بکه یین، به لکو ده بی ورد و درستی خۆدی ئەو ده برپنه بکه یین و به شتیوه یه کی گشتگیر له تواناماندا نییه به که سیکی بلتین «هه ولدانته بۆ گه یشتنت به سه رکه وتن به سه بۆ ئەوه ی ئەگه ر ئاوا بکه یی و ئاوا نه که یته» ئەمهش واتای ئەوه یه تیکۆشان به ئاراسته ی سه رکه وتن یه ک رینگه ی دیاریکراوی نییه، به لکو ئەوه ده وه ستیته سه ر هه موو لایه نه کان بۆیه ئەگه ر تاک ته ندروستیه کی باشی هه بیته چاکتر ده توانی ئامانجه کانی خۆی بپیک، چونکه ئەو به

حوکمی ئه‌وهی که ئارام و نه‌رم و ته‌ندروسسته باشتر ده‌توانی ده‌روازه‌کان و الابکات به‌رهو سه‌رکه‌وتن، ته‌نیا مرۆقی نیرسی نه‌بیته که هه‌ست به‌سه‌تراوی ده‌کات و زۆر به‌زه‌حمه‌ت ده‌توانی ئامانجه‌ دیار بیکراوه‌کانی بپیتکیته که له‌ناخه‌وه ده‌نگیک بانگی ده‌کات ده‌بێ په‌ی به‌وه بیهم ئه‌گه‌ر نا نابیت» ئا ئه‌وه‌یه نه‌گۆران.

ئه‌وه‌ی ده‌مانه‌وه‌ی بیزانین هۆکاریکی گشتی هه‌یه و اتا مه‌به‌ستم له‌وه‌یه که هه‌موو تاکیک ده‌یه‌وه‌ی شتیکی له‌باهه‌ت مۆلکایه‌تی هه‌بیت یاخود خۆی وا ده‌ریخات که خاوه‌ن مۆلکه‌ دیاره جیبه‌جیکردنی ئامانجه‌کانیش ئاواتی هه‌موو که‌سیکه، هه‌ر مرۆقیکیش خه‌م و سکا‌لای خۆی هه‌یه، هه‌موو که‌سیک واده‌زانیت که‌وا کیشه‌کانی له‌ده‌رووبه‌ریه‌وه سه‌ری هه‌لداوه نه‌ک له‌نیو نه‌خۆشیه‌کانی نیرسیس یان ئه‌و گرته‌یه‌ی که خۆی هه‌ستی پیده‌کات سه‌باره‌ت به‌وه ناتوانم هه‌یج بلیم ته‌نیا ئه‌وه به‌نمونه ده‌هینمه‌وه که «نیچه» له‌وکاته‌ی که تووشی شیتی بووه «یان شیت بووه» نامه‌یه‌کی بۆ سترانبیرگ ناردوه و له‌و نامه‌یه‌دا خۆی وا باس کردوه و هه‌کو ئه‌وه‌ی له «خاچ» بدریت، ئه‌وه بوو که سه‌رکه‌وتنی به‌وه ده‌رکه‌وت. زۆر جاریش خۆی به‌ناپلیۆن ده‌چواند یان وه‌ک ئه‌وه‌ی «ئیمپراتۆری چین بیت».

له‌و نیوانه‌دا که سه‌رکه‌وتن دیته‌دی ئه‌و هه‌ولانه‌ی که کردووه‌تی بیری ده‌چیتسه‌وه و جارێکی دیکه دووباره نابنه‌وه له‌ شتوازی ژبانی ئه‌و که‌سه‌دا، ئه‌مه‌ش ده‌بیته ئه‌له‌ته‌رناتیقیک بۆ ئه‌وه‌ی باری ژبانی خۆی راست بکاته‌وه. ئه‌و نه‌ریت و نیشانانه به‌رته‌یه‌کی دروست و به‌هه‌یژدا گۆزه‌ر ده‌کات، هه‌ر مندالێکی (مشکل) یان هه‌ر تاکیکی نیرسیس یان مودمینیک یان هه‌ر تاوانکاریک به‌ شتویه‌ک ده‌روانیت که خۆی ئه‌و بارودۆخه ده‌بینیت بۆ گه‌یشتن به‌ سه‌رکه‌وتن، به‌لام به‌رته‌یه‌ی تایبه‌تی خۆی. هه‌لسوکه‌وتی مندالانه هه‌میشه بۆ ئه‌وه‌ی سه‌رکه‌وتنیک به‌دی بینیت که پێچه‌وانه‌ی ویسته، ئه‌مه‌ نمونه‌یه‌که: ئه‌و قوتابیه‌کی قوتابخانه و ته‌مه‌له‌ترین قوتابی بوو له‌ پۆله‌که‌ی مامۆستاکی لینی پرسی «بۆچی ئه‌وه‌نده له‌ وانه‌کان و له‌ جیبه‌جیکردنی ئه‌رکی قوتابخانه‌دا کزی» قوتابیه‌که‌ و اه‌لامی مامۆستاکی دایه‌وه: ئه‌گه‌ر هه‌ر به‌ ته‌مه‌له‌ترین قوتابی ماموه له‌م پۆله‌دا تۆ هه‌موو کاتیک هه‌ر به‌منه‌وه خه‌ریک ده‌بیت و هه‌میشه چاودیری من ده‌که‌ی و له‌م باره‌دا تۆ سه‌رنج ناده‌یته قوتابیه‌ باشه‌کان و ئه‌وانه‌ی که که‌شی پۆله‌که‌ تیک ناده‌ن. بیتگومان ئه‌وانه‌ن که ئه‌رکی قوتابخانه به‌رته‌یه‌ی

جیبه‌جیده‌کن».

ئه‌و قوتابیه‌ بۆ ئه‌وه‌ی هه‌موو کاتیک سه‌رنجی مامۆستاکی رابکیشیت و بیته جیگه‌ی گرنگیدانی مامۆستاکی و بۆ ئه‌وه‌ی حوکم به‌سه‌ر مامۆستاکیه‌دا بکات، ته‌نیا ئه‌وه‌ی بۆ ماوه‌ته‌وه که عه‌به‌س و ته‌مه‌له‌ بیت له‌ وانه‌کانیدا، ئه‌وه‌ باشترین شتوازی بوو که قوتابیه‌که به‌کاری ده‌هینا بۆ ئه‌وه‌ی بگاته مه‌به‌سته‌که‌ی. ئه‌و ته‌مه‌له‌یه‌ی کردبووه ئامانجیک بۆ جیبه‌جیکردنی ئامانجه‌کانی به‌لام به‌رته‌یه‌ی تایبه‌تی خۆی.

چاره‌سه‌ر بۆ رووبه‌رووبونه‌وه‌ی ئه‌م جوژه‌ که‌سه‌نه‌ تاكو ئیستا که ئیسه‌ تیروانینیکی ده‌ره‌کی و سه‌ر زاریمان هه‌یه له‌سه‌ر ئه‌و شتوازی ده‌روونزانی تاک که ئه‌وه ره‌تده‌کاته‌وه له‌ دوو لایه‌نه‌وه له‌ لایه‌نی پزیشکی ده‌روونی و فیرکردن و په‌روه‌رده‌یه‌وه ئه‌گه‌ر قوتابیه‌ک دو‌اکه‌وتوو بوو له‌ وانه‌ی بیکاری بۆ نمونه هه‌موو راپۆرته‌کان که له‌سه‌ر ئه‌و دیاره‌یه‌ پێشکه‌ش کراون شتیکی سووده‌خشیان نه‌خستۆته‌وه له‌سه‌ر ئه‌م دوو لایه‌نه‌ که بیته‌ مایه‌ی باشکردنی بارودۆخی ئه‌و که‌سه‌ ره‌نگه‌ دو‌اکه‌وتنی له‌وه‌وه سه‌رچاوه‌ گرته‌یه‌ که مامۆستاکی بخاته‌ ده‌راوکیه‌وه، ره‌نگه‌ مه‌به‌ستی ئه‌وه‌یه له‌ قوتابخانه‌ رزگاری بیت، بۆیه په‌نا ده‌باته‌ به‌ر ئه‌و شتوازی له‌ پیناوی ئه‌وه‌ی له‌ قوتابخانه‌ ده‌ری بکه‌ن، ئه‌گه‌ر ئیسه له‌گۆشه‌نیگایه‌که‌وه لیتمان کۆلییه‌وه ده‌بینین ئه‌و قوتابیه‌ هه‌یج شتیکی به‌ده‌سته‌وه نیسه که لایه‌وه رزگاری بیت بۆ ئه‌وه‌ی ئامانجه‌کانی بپیکیت، ئه‌وه‌ش ته‌واوی ئه‌و حاله‌ته‌یه له‌گه‌ل که‌سیک که نیرسیسی مه‌زنی هه‌بیت، وا داده‌نیت که ئه‌و سه‌ریه‌شه‌ی نیوه‌ی هه‌یه بۆ نمونه: ئه‌و سه‌ریه‌شه‌ تایبه‌تیه ته‌نیا بۆ ئه‌و، ره‌نگه‌ زۆر به‌که‌لک و به‌سه‌ود بیت بۆ ئه‌و مه‌به‌ستانه‌ی ئه‌و هه‌یه‌تی ئه‌و سه‌ریه‌شه‌یه که له‌ هه‌ر کاتیک بیت دیت، له‌و کاتانه‌ی که ئه‌و زۆر پیتویستی پیتی بیت له‌رته‌یه‌ی ئه‌و سه‌ریه‌شه‌یه‌وه ده‌توانی له‌ چاره‌سه‌رکردنی کیشه‌کانی رابکات، که له‌ کۆمه‌لگه‌ رووبه‌رووی ده‌بیته‌وه.

هه‌ندیک جار ئه‌و سه‌ریه‌شه‌یه له‌و کاتانه‌دا دیت که ئه‌و نایه‌ویت هه‌ندیک له‌و که‌سه‌نه‌ بپینیت که تازه ده‌یانناسیت یان له‌کاتی ئه‌وه‌ی که ده‌یه‌ویت بریارێکی دیار بیکراو بدات، ئه‌و سه‌ریه‌شه‌یه ده‌توانی له‌ به‌رامبه‌ر ئه‌و که‌سه‌نه‌ی که به‌رپرسیارن له‌و پرۆژانه‌ی که کاری تیدا ده‌کات قوتاری بکات، یان هه‌ندی جار بۆ خۆ فه‌رزه‌کردن به‌سه‌ر خیزانه‌که‌ی یان ته‌ندامه‌کانی خیزانه‌که‌ی به‌گشتی چاوه‌روانی چ له‌و که‌سه‌ ده‌کریت؟ هه‌میشه‌ واز له‌و شته

ناهنیت که دهینتی سهرکهوتنی پیده به خشیت نه و نازانهی که له و شتانهی دهیبه خشیت خودی خوئی له تیروانینی نه و شتیکه به خیر و چاکه بو نه و دهگه ریتته وه و نایه وی نه و دیاردهیه له دست خوئی بدات و همیشسه بو نه و دیاردهیه دهگه ریتته وه.

نه گهر نیمه ههر ناماژیه ک یان روونکردنه وه یه کمان له باره ی نه و دیاردهیه ی که نه و تووشی بووه پیشکه ش کرد نه و له ناخه وه هست به ترسان دهکات. رهنکه چاره سهری پزیشکیش ته گهره کانی هه لمژتیت و له توندی نازاره کانی که م بکاته وه، رهنکه نه و چاره سهریه ی بیته هوی دوورخستنه وه ی ناخوشیه کان به که می، چاره سهرتیکه که وا دووری دهخاته وه له به ردم بوونی نیشانه کانی و له هه ندیک له نازاری دهروونی به لام نه و نامانجه ی که نه و خودی خوئی له پیناویدا نه خوش خستوه، نه وه ههر ده میتته وه و ناگوریت، بابه ته کان بیگومان دینه ناو یه که وه و تیکه له به یه ک دهین. نه گهر لایه نیتی و هلانا نه و فیله کانی که م نابیتته وه، به لکو نمایشیکی دیکه ده دوزیتته وه که له پشتیه وه بوونی هه یه نه گهر له سهریه شه که ی چاک بووه نه و تووشی خه وزران ده بیت یان نمایشیکی تازه داده نیت شتیکی باوه که نیرسیسه کان له می شکی خویندا هه ندی نیشانه هه یه سهرنجی ده وروبه ریان پیراده کیشن، هه موو جاری که نه و شتانه ده بین له و باراندا نه وه مه به سته که یه که نه خوش په نای بو ده بات و وای ده رده خات له پینا و باش نیشاندانی نه و نمایشه، نه م شتانه بکات لیره دا ده بی چاودیری نه و که سه بکه ین و له مه به سته کانی بکولینه وه و به و نامانجان هه یه سینه وه که ده یگه یه نیتته سهرکه وتن.

لیرده ا نمونه یه ک باس ده که ین، نافرته تیک که له ته مه نی سی سالی دابو له عیاده که م هاته لام گرفتی دلهر اوکی و بیتوانایی له دروستکردنی هاورپیه تیدا هه بوو. نه یده توانی له کاره کیدا پیشبکه ویت. له ده رنه نجامی نه و هدا ببوو بارگرانیه ک به سهر خیزانه که یه وه هه موو کاتیک له پیشه یه که وه بو پیشه یه کی دیکه ده یگوازه وه و به بی نه وه ی له سهر نیشه کی دیاریکراو بمینیتته وه. نه و نافرته باسی نه وه شی کرد که ماوه ی هه شت ساله هه توانی دهروونی وهرده گرتیت، به لام نه و چاره سهره نه ییتوانیوه بیکاته که سیکی کومه لایه تی و بیگوریت بو که سیکی جیگیر له پینا و مانه وه ی له پیشه یه کی دیاریکراودا.

کاتی له کلینیکه که م چاوم پیکه وت له سهره تای مندالیه وه تاکو ئیستا و ژبانی رابردوی پرسیارم لیتی

کرد، بو نه وه ی شیوازی ژبانی سهره تای بزانه، به بیروای من هیچ که سیک ناتوانی له که سیکی گه وره بگات تاکو سهره تای ژبانی مندالی نه زانیت. نه و نافرته له سهره تای ژبانیدا مندالیکی به نازی دایکی و بچووکتین مندالی نیو خیزانه که ی بووه و زور جوانیش بووه نه و منداله به به نازی به خیکراوه و تووشی نه م مهینه تیه هاتوه. دایکی خیزانه که یان به گشتی به ناوی «الامیره» «شازن» بانگیان کردوه کاتی تیکه له به ده وروبه ر و رهنکه زی دیکه بووه که گه مانی له گه لدا کردوون، هه ستیان کردوه نه و جیاوازه، ههر له دووره وه ده یانگوت «نه وه سیحر بازه که هات» نه و وشه یه ترسیکی له لای دروست کردوه و ترساندوویه تی ههر نه مه ش له کیانی نه ودا ترسیکی رواندوه، نافرته که ده لئی: پرسیاریکم له نافرته تیکی پیر کرد که له گه ل ماله که ی ئیمه دا ده ژیا، نایا به شیوه یه کی زانستی جادووگه ری هه یه؟ نافرته به ته مه نه که وه لامی دامه وه به لئی جادووگه ری هه یه، دزیش هه یه، هه موو نه وانه به دواته وه ن بو ههر شوینتیک برؤیت نه و وشه یه له ناخی مندا ترسی چاند. زور ده ترسام کاتی ده چوموه ده ره وه یان کاتی به تنیا ده بووم. که گه وره بووم تووشی بینه و به رده بووم له گه ل رهنکه زی دیکه ترسم زیتر بوو هه موو شته کان له لای من تیکه ل و پیکه ل بوون نه مده توانی باش و خراب له یه کتر جیا بکه مه وه.

وام هه ست ده کرد که نه و نافرته له هه موو شتیکی ده ترسیت و گومان له هه موو شتیکی دهکات جیگیر نابیت له سهر هیچ شتیکی، بوته که سیکی هه لاتوو و ترساو و هه لچوو، هه لاتوو له هه موو شوینتیک و ناتوانیت هیچ بریاریک بدات هه میسه نه و نافرته له شوینتیکه وه بو شوینتیک دیکه ده رؤیشت، له به ر نه وه له دهروونه وه هه ستی به جیگیربوون نه ده کرد، وای هه ست ده کرد نه گهر له یه ک شوین بمینیتته وه نه وای زبان به ناسایش و دلنه وایی ده گه یه نریت له سهر نه و شیوه یه مایه وه تاکو خیزانه که شی ته نگیان پی هه لچنی. نه گهر نارامگرتنی خیزانی و هه ندیک له خزمه کانی نه بوایه رهنکه نه و نافرته چاره نووسی شیت بوون بوایه له به خت باشی خوئی خیزانه که ی ده وله مه ندبوون و هه موو شتیکیان بو دابین کردبوو که ههر شتیکی نه و دلی پی خوشبووایه.

لیرده ا نمونه یه کی دیکه تان بو باس ده که م که نه و که سه به دوو ده رده وه ده ینالاند، یه کتیکیان گرتی خو به که م زانین و نه وی دیکه یان سهرکه وتن له بنه مای نه و که سه. کچیکی ته مه ن هه ژده سالان هاته لام نه و کچه وا

راها تیبوو که ههر له تهمه نى شهش سالییه وه دزی بکات. که گه وره بووه تهمه وای لیکردوو به شهوان بچیتته دهره وه بنه رته تی کیشی ته و کچه ته وه بووه که پیتش ته وهی بیتته سهر دنیا نا کوکی له نیتوان دایک و باوکییه وه هه بووه کاتتی له دایک بووه دایکی تهمه نای ته وهی کردوو که له دایک نه بوایه دواى دوو سال له دایکبوونی دایک و باوکی لیک جیا بوونه ته وه. خوئی و دایکی و له گه ل داپیره ی به یه که وه ژیاون، داپیره ی به ناز و چاودیریه کی له ئەندازه به دهری کردوو، به للام کاتتی که باسی دزی و چوونه دهره وهی خوئی کرد، لیم پرسى ته وانه بو؟ گوتی «رقم له هه موو ته و شتانه ده بووه وه، به للام ده مویست بو دایکم ته وه بسه لیمم که ته و بسه مرندا زال نیسه» که لیم پرسى بو ته وه ته وهت کرد تا کو توله له دایک بکه یته وه؟ له وه لامدا گوتی به لئج «ته و کچه وای هه ست ده کرد که دایکی رقی لی ده بیتته وه، له مه شدا گرتی خو به که م زانین و که مته رخمی تپدا روابوو، تاکه ریتگه بو ته وهی که ته و وا هه ست بکات که سهرکه و تووه، ته و یاخی بیت.

ته مه رووداویکی دیکه یه که تاییه ته به کچیتکی پازده سالییه وه، که ماوهی هه شت شه و هه شت رۆژ بزبووه. کاتتی دژوبیانه ته وه ره وانه ی دادگه ی نه و جه وانیبیان کردوو. دادگه ره وانه ی لای پزیشکی کردوو، به للام هه ردوو ده ستی له روومه ته کانی خوئی گیرکرده وه و چاوی خوئی گرتوو له دواى ته وهی ره وانه ی لای من کرا پاش ته وهی قسه ی خوشم له گه ل کرد و خوّم له گه ل گونجاند تا وای لیته ات مانه وهی له لای من بووه شتیکی سروشتی و له گه لم راهات. داوام لیکرد خه ونیکم بو بگپرتته وه که له م زووانه بینویه تی، گوتی: له یه کتیک له و شه وانه ی که هه لاتبووم و له و شوینه ی که خوّم تپادا شارده وو و هاتمه دهره وه دایکم بینى. هه روه ها زوو باوکیشم بینى به ره و روومان ده هات، هیچ شتیکم پئ نه ما ته نیا ته وه نه بیت داوا له دایکم بکه م بمشاریتته وه، بو ته وهی باوکم نه مینیت.

له و خه و نه یدا وا دهرده که وه ت که و باوکی زۆر ترساندوویه تی و لیشى داوه. به للام درۆی ده کرد تا کو توله بستینیتته وه و ده بویست سهرکه و تن به ده ست به یینیت، به للام به ریتگه یه کی گونجاو سه رنجی خه لکی بو خودی خوئی رابکیشیت، به و شپوازه نارپیکانه، ده بویست نازاری باوکی بدات و توله ی خوئی له و باوکه بکاتته وه که هه موو کاتیک به لیدان و خه م و خه فه ت نازاری داوه. لیره دا ده بینین چۆن ته و که سانه بو سهرکه و تن خویمان

خه ستوته بارپیکى نارپیک و پتویستیشیان به یارمه تی هه یه، به للام ته گهر به شپوه یه کی ورد له مه به ستی مرۆف بکو لینه وه ده بینین یه کتیک له ئاواته کانی مرۆف سهرکه و تنه له ژیان خو ته گهر ئیمه خو مان بخه یه شه ویتى ته وان ته و لیره دا له گه ل ته وان یه ک ده گرینه وه که مه به ستمان سهرکه و تنه، چونکه هه و لدانى مرۆف به شپوه یه کی گشتی تیکۆشانه له پینا و سهرکه و تن له ژیاندا، به للام به ریتگه ی گونجاو و یاسایی که ته نیا ته وه ش خزمه تی مرۆفایه تی و شارستانیه تی مرۆفی کردوو. ههر ته مه ش وای له مرۆف کردوو له که مه وه بو زۆر و له که مایه تییه وه بو ته و او و له که و تنه وه بو سهرکه و تن هه نگاو بنیت، ته وانه ی که توانیوانه ته و ریتگه یه بپرن ته نیا ته و که سانه ن که به راستی درکیان به واتاکانی ژیان کردوو. ته و که سانه به نه مری خویمان ژیا نی که سانی دیکه یان ده و له مه ند کردوو.

هیچ شتیکی نیسه تاییه ت بیت به که سیتک به ته نیا، به لکو ته وهی بووه ته رابه ری هه موو خه لکی، ته نیا مه به ستی هاوکاری و کۆمه ککردن له به رژه و هندی تاک و کۆمه ل پۆته سه ره مشقی ته و دیارده یه تو مرۆفیک نابینیتته وه که ته و او له رووی هه ستی کۆمه لایه تییه وه به تال بوویت تا کو که سانی نیرسیس و تاوانباری ناسایی ته و نه یینیه ناشکرایه ده زانن، به للام کیشی ته وه وانه له هه لیه شپوازی ژیا نیان به دیار ده که ویت له قوولایی ههر یه کتیک له مانه دهنگی گرتی خو به که م زانین ده بینیت و له ناخه وه ته وه ده لئین: «سهرکه و تن له هاوکاری دایه نه ک له پۆشاکدا» بو ته وه تیکۆشان که له خویمان رابکه ن له کیشی کانی ژیا نی راسته قینه، تیکه ل بوون به شه ری لاوه کی بو جه ختکردنه وه له خودی خویمان و سه لماندن ی به هیزیان، به للام له بو به ردا ته وانه وه کو خویمان ماونه ته وه و له راستی ژیا ن رابردوون و تینه گه یشتوون.

له ههر یه کتیک له ئیمه ی مرۆف کۆمه لیک ناراسته و رووداوی ده روونی و سوژی هه سته وه ری واتایی هه یه، هه ندیکیان نه خو شین و هه شه ته ندرسته له ههر ده سته یه کدا بیرتیک هه یه که بیرو راکانیان پئ به تال کردوو و کاته کانیان پئ پر کردوو نه ته وه و ژیا نیان پئ به سه ر بردوو.

سهرچاوه:

سیکولوجیکت في الحياة كيف تحياها، ت: الفرید ادلر

تعریب: عبد علي الجسماني